

Nr 243.

Av herr **Johanson** i Stockholm **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 89, angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 89, angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m., tillåta sig undertecknade anföra följande.

När vid 1921 års riksdag i en kungl. proposition, nr 330, framlades förslag till omorganisation i viss omfattning jämte lönereglering för tullverkets och dess personals vidkommande, funno undertecknad Johanson m. fl. anledning att, i en motion i Andra kammaren, nr 327, framställa särskilda yrkanden i vissa punkter av förslaget. Bland de punkter, som i motionen berördes, förekommo frågan om den överkvalificerade arbetskraftens borteliminerande samt frågan om placering i lönegrader av tullverkets tjänstemän av nuvarande lägre grad.

Vad den förstnämnda frågan beträffar är den omnämnda motionens syfte i nu föreliggande förslag i huvudsak tillgodosett, och vi ämna därför icke häri framställa något särskilt yrkande i denna punkt, men vi skola dock tillåta oss återgiva ett stycke ur motionens motivering. Detta i avsikt att pointera vår uppfattning om att icke några strängt upprätthållna teoretiska krav få utgöra hinder för tullkontoristinstitutionens införande i ur praktisk synpunkt största möjliga omfattning redan från och med 1923 års början.

Det omförmälda stycket ur motionens motivering lyder som följer: »Redan nu hava (med eller utan tillerkännande av särskilt arvode enligt § 20 tullverkets avlöningsreglemente) ett avsevärt antal tulltjänstemän av lägre grad efter hand tagits i användning för sådant mera kvalificerat arbete, som förut förrättats av kammarskrivare och för

vars utförande de föreslagna tullkontoristtjänsterna avsetts. Dessa personer hava i regel på egen hand sökt skaffa sig de teoretiska kunskaper, som erfordras för utförande av det arbete, varmed de sysselsättas. Det synes oss under sådant förhållande rättvist och lämpligt, att nämnda tjänstemän redan från och med nästa år kunna erhålla tullkontoristtjänster. Att för dessa befattningshavare, som genom praktisk tjänstgöring visat sig besitta nödig kompetens för tullkontoristtjänst, fordra genomgående av särskild utbildningskurs, synes oss blott ägnat att i onödan fördyra omkostnaderna för tullverkets undervisningsväsen. Här bör i stället, enligt vårt förmenande, dispens från de för framtiden avsedda utbildningskurserna i rätt stor utsträckning medgivas, särskilt då det gäller till medelåldern eller däröver komna tjänstemän, vilka kunna tänkas hysa en lätt förklarlig obenägenhet för att på nytt sätta sig på skolbänken. Det förtjänar måhända särskilt påpekas, att ett uppförande i tullkontoristgrad av sådana tjänstemän, som redan nu utföra för sådan tjänst avsett arbete, ingalunda inverkar i sådan riktning, att någon extra ordinarie kammarskrivare därav skulle bli arbetslös.»

I fråga om vilka lönegrader, som å tjänsteförteckningen böra upptagas för befattningshavarna vid tullverket, har herr departementschefen, å sidan 135 i propositionen, funnit anledning understryka, »vilka utomordentliga svårigheter, som måste vidlåda ett rätt avvägande av det inbördes reella värdet av arbetet och ansvaret vid befattningar i skilda verk». Att svårigheterna vid bedömandet av en rättvis placering i lönegrader av tullverkets befattningshavare också varit synnerligen stora, framgår med tydlighet av de vitt skilda meningar, som under utredningen av denna lönerogleringsfråga från olika håll hävdats.

Mot 1914 års tullkommissions förslag anmärktes i huvudsak, att ett flertal befattningar syntes — vid jämförelse med närmast motsvarande befattningar vid kommunikationsverken — hava föreslagits i för hög lönegrad. Därjämte ifrågasattes även en längre gående differentiering av befattningarna.

Ehuru tullkommissionens förslag, på grund av kommissionens föregående verksamhet, måste antagas vara byggt på ett ingående studium av tulltjänstemännens arbetsuppgifter, synes anledning ändock hava förfunnits till ovannämnda huvudsakliga anmärkning. Det förefaller emellertid som om de gjorda erinringarna i tillbörlig mån beaktats vid den av generaltullstyrelsen år 1920 företagna revision av lönerogleringsförslaget, när nedflyttningar å löneskalan därvid företogs i stor utsträckning. Sålunda nedflyttades exempelvis den kategori av befattningshavare, som tullkommissionen velat benämna »uppsyningsmän av klass 2», d. v. s.

de nu föreslagna tillsyningsmännen, från 5:e till 3:e, och de föreslagna kustvakterna från 4:e till 2:a lönegraden. Visserligen har chefen för statens järnvägar, generaldirektör Granholm, hävdad den uppfattning, att tillsyningsmännen böra placeras i *första* lönegraden, men mot hans åsikt står i detta fall hans företrädares i ämbetet, generaldirektör Pegelows, att samma befattningshavare böra placeras i *femte* lönegraden. Man torde därför med viss grad av sannolikhet kunna antaga, att generaltullstyrelsens förslag, som innebär placering av tillsyningsmännen i *tredje* lönegraden, närmast sammanfaller med vad rättvisa och rimlighet i detta fall bjuda. Att generaltullstyrelsen i sitt senaste statförslag funnit sig — i fråga om flertalet befattningar — böra vidhålla sitt förra förslag till tjänsteförteckning, endast styrker oss i vår uppfattning, att ytterligare nedflyttning i lönegrader är opåkallad.

Den omständigheten, att generaltullstyrelsen i fråga om bevakningstjänsten vid lokalförvaltningen funnit sig icke kunna tillstyrka en längre gående differentiering av befattningarna än vad tullkommissionen föreslagit, borde enligt vårt förmenande mana till betänksamhet inför 1902 års lönerogleringskommittés förslag om tullvaktsbefattningar i 1:a lönegraden. De nuvarande vaktmästarna av klass 3, vilkas befattningar man avsett uppföra i den nya lönestaten såsom tullvaktsbefattningar, hava, åtminstone i vissa fall, såsom vid inloppsstationerna, en så krävande och ansvarsfull tjänstgöring, att det väl kan ifrågasättas, huruvida de ens i 2:a lönegraden erhålla en skälig avlöning. Att från en liten rodd- eller motorbåt i segellederna utanför inloppsstationerna preja an förbipasserande fartyg samt vid behov företaga nödiga kontrollåtgärder såsom åsättande av bevakning, försegling av lasttillgångar, granskning av fartygshandlingar m. m., är särskilt under svårt väder förenat med såväl stora fysiska ansträngningar som ock i många fall verklig livsfara. Här till kommer, att inloppsstationens föreståndare givetvis icke kan under dygnets alla timmar deltaga i arbetet, utan måste allt som oftast överlämna åt de underordnade att taga ansvaret i fråga om vilka kontrollåtgärder, som böra vidtagas å från utrikes ort inkommande fartyg, innan dessa tillåtas fortsätta resan genom skärgården till bestämmelseorten.

I fråga om de lägre tjänstemännen vid kustbevakningen har generaltullstyrelsen gått ett steg längre än tullkommissionen beträffande differentiering av befattningarna genom att föreslå ett antal förste kustvaktsbefattningar. Med hänsyn därtill torde det väl kunna ifrågasättas, huruvida icke lönerogleringskommittés förslag om ytterligare ett slags befattningshavare — kustbevakningsbiträden — är att driva differentieringen för långt.

Vid övervägande av förslaget om inrättande av de båda omnämnda, av löneregleringskommittén föreslagna befattningarna i 1:a lönegraden, bör enligt vårt förmenande beaktas, att tullverkets behov av arbetskrafter i hög grad växlar, beroende dels av trafikens omfattning och dels av lagstiftningsåtgärder av mer eller mindre tillfällig art. Som följd därav nödgas nämligen tullverket i stor utsträckning använda sig av extra ordinarie personal, varför även framdeles extraordinarietiden i tullverket kan förutsättas bli jämförelsevis lång. Emedan extra ordinarie personalens avlöning torde komma att fastställas i förhållande till lägsta jämförliga ordinarie befattningshavares avlöning, och då extraordinarietiden såsom nämnts torde komma att bli jämförelsevis lång, är det att befara, att inrättande av de föreslagna befattningarna i 1:a lönegraden kan komma att menligt inverka på tullverkets rekryteringsförhållanden, särskilt som tullbevakningstjänstemannens yrke inom stora delar av befolkningen icke omfattas med sympati.

På grund av det ovan anförda tillåta vi oss hemställa,

dels om avslag å förslaget om inrättande av tullvaks- och kustbevakningsbiträdesbefattningar, samt

dels att nedanstående befattningshavare må enligt generaltullstyrelsens förslag uppföras i tjänsteförteckningen i enlighet med följande:

B e f a t t n i n g a r .	Lönegrader.
Gränsöveruppsyningsmän	B 7
Kustöveruppsyningsmän	B 7
Tullkontorister	B 7
Tullöveruppsyningsmän	B 7
Kustuppsyningsmän	B 6
Gränsuppsyningsmän	B 5
Tulluppsyningsmän	B 5
Förste kustvakter	B 4
Tillsyningsmän	B 3

Stockholm den 21 mars 1922.

Edv. Johanson.
Stockholm.

Carl Lovén.

Lars Borggren.

Oskar Hagman.

I motionens yrkande instämna:

Helge Bäcklund.

Ernst Hage.

C. V. O. Höglund.